

Fakta om afhandlingens empiriske grundlag

Afhandlingen har som hovedkilder benyttet de kommunale boligkommissioners tilsyn og dokumentation af boligforhold i saneringskvarterne. Dertil kommer statslige tilsyn og behandling af saneringsplaner i Boligtilsynsrådet og Saneringsnævnet, der havde til opgave at give tilsagn om statslån til kommunale saneringer. De to sidstnævnte instansers arkiver er ikke tidligere blevet inddraget systematisk i en komparativ analyse, og dermed har afhandlingen søgt at give et indblik i både kommunalt og statsligt niveau samt et overblik over den nationale udvikling.

Om Kristian Buhl Thomsen

Kristian Buhl Thomsen (født 1982) er cand.mag. i historie med suppleringsfag i museologi og har skrevet sin ph.d.-afhandling om dansk sanerings- og byfornyelsespolitik ved Institut for Kultur og Samfund. Med en tilknytning til Dansk Center for Byhistorie siden 2008 har han i flere sammenhænge beskæftiget sig med dansk byhistorie særligt med fokus på byplanlægning og bygningskultur.

Tid og sted for forsvar

Onsdag d. 18. november 2015 kl. 13.00
bygning 1441, lokale 112 (auditorium 2), Tåsingevej 3, 8000 Aarhus C

Kontakt

Kristian Buhl Thomsen
hiskbt@cas.au.dk

DA DE DANSKE BYER
BLEV REVET NED

DA DE DANSKE BYER
BLEV REVET NED
PRAKSIS OG IDEOLOGI I
DANSK SANERINGS- OG
BYFORNYELSESPOLITIK
1939-1983

Ph.d. afhandling af Kristian Buhl Thomsen

DA DE DANSKE BYER BLEV REVET NED

PRAKSIS OG IDEOLOGI I DANSK SANERINGS- OG BYFORNYELSESPOLITIK 1939-1983

Opsummering af hovedpointer fra ph.d. afhandlingen Da de danske byer blev revet ned – Praksis og ideologi i dansk sanerings- og byfornyelsespolitik 1939-1983, Institut for Kultur og Samfund og Dansk Center for Byhistorie, Aarhus Universitet.

Fra sanering til byfornyelse

Dansk sanerings- og byfornyelsespolitik blev etableret med den første saneringslov i 1939. Loven gav kommunerne mulighed for at optage statslån til opkøb og nedrivning af en forslummet boligmasse, som politikere og planlæggere anså som skadelig for både sundhed, kultur og moral. Trods intentioner om at højne velfærden mødte politikken modstand, og siden forandrede ideologiske kampe politikken, så Danmark i stedet i 1983 fik en byfornyelseslov. Som en diametral modsætning gav den nye lov nu mulighed for statslån til istandsættelse og bevaring af historiske byrum.

Tre faser

Afhandlingen er en casebaseret analyse, som med afsæt i otte bykvarterer i København, Aarhus, Viborg og Vejle illustrerer, hvordan politikken gennemløb tre strukturelle faser: I

totalsaneringsfasen fra 1940'erne til 1960'erne var målet at artikulere velfærdssamfundet gennem udbredelse af modernistisk arkitektur. I storskalafasen fra 1950'erne til 1970'erne var målet at skabe plads til trafik og forretningsdistrikter som et skattemæssigt grundlag for velfærd. Endelig fremkom som en modreaktion fra 1960'erne til 1980'erne en byfornyelsesfase med fokus på bevaring af det eksisterende byrum.

Ideologiske kampe

I afhandlingen kortlægges ideologiske aktører i politikken, og gennem en empirisk forklaringsmodel illustreres aktørernes meget forskellige positioner i forhold til hinanden. Hvor tidligere modeller ofte har begrænset sig til at tale om modsætninger mellem en nedrivningsorienteret gruppe og en bevaringsorienteret gruppe, så har afhandlingen kunnet opstille otte forskellige ideologiske grupper i perioden med et forskelligt syn på urban livskvalitet. Spørgsmålet har især drejet sig om, hvorvidt det modernistiske byrum eller det førmoderne byrum var en kvalitet for byen.

Danmark og Europa

Udviklingen i Danmark var repræsentativ for udviklingen i det nordvesteuropæiske område, hvor interessen for at regulere byrummet og udbrede modernistisk arkitektur vandt frem gennem en transnational udveksling af idéer. Bevaringsinteressens gennembrud indtraf også samtidig i de fleste lande i kølvandet på 1960'erne og 1970'erne kulturelle forandringer. Igennem afhandlingen gives der derfor perspektiver til det øvrige Europa, især til Sverige.

Aktuelle byplanproblematikker

Afhandlingens undersøgte periode rummede nogle tydelige konflikter mellem hensynene til en nødvendig modernisering af boligforholdene og hensynene til at bevare bygningskulturelle værdier. Disse konflikter vedrørende modernisering versus bevaring har også sidenhen været til stede i forbindelse med byplanlægning og byudviklingsprojekter. Et håb er derfor, at afhandlingen kan have en relevans i forståelsen af nutidige byplanspørgsmål.